

3 İnsan sağlığına ekolojik yaklaşımlar ve çevresel değişim

- ▶ Coğrafi araştırmalarda belki de en açık yollardan biri insan ve çevre arasındaki etkileşim yaklaşımını sağlık coğrafyası ekseninde düşünmektir.
- ▶ Dolayısıyla dersin ikinci konusu insanlar ve çevrenin fiziksel özellikleri arasındaki ilişkinin sorgulanmasına yöneliktir.
- ▶ **İnsan sağlığı ekolojisi**
- ▶ Ekolojik yaklaşım insanı sağlık döngüsünün önemli parçalarından biri olarak görmektedir.
- ▶ Bu yaklaşım, beşeri aktivitelerin patojenlerin dağılımını nasıl etkilediği, hastalıkların bulaşmasında çevrenin nasıl bir rol üstlendiğini sorgulamayı gerektirmektedir.

3 İnsan sağlığına ekolojik yaklaşımlar ve çevresel değişim

- ▶ Örneğin, sıtma hastalığında gözlemlendiği üzere, sivrisineklerin güçlü yaşama olanağını bulduğu yerlerde yaşayan insanlar bu hastalığa yaygın bir biçimde yakalanmaktadır.
- ▶ Oysaki bireylerin bu hastalığa yakalanmadaki riskleri doğal çevrenin karşılaştığı risklerden çok daha fazladır.
- ▶ İnsanların kapalı mekânlar dışında geçirdikleri zaman da önemli olmakla birlikte evlerin pencerelerinin korunaklı olup olmadığı, insanların haşere ilaçları kullanıp kullanmadıkları bu hastalığa yakalanmayı belirleyen çok önemli diğer faktörlerdir.
- ▶ Dolayısıyla bir hastalığın nasıl bir örüntüye sahip olduğunu anlayabilmek adına hem fiziksel hem de sosyal çevreyi göz önüne almak yükümlülüğümüz söz konusudur.

3 İnsan sağlığına ekolojik yaklaşımlar ve çevresel değişim

- ▶ İnşaa edilmiş çevre (built enviroment) insan tarafından yapılmış çevreyi- binalar, barajlar, yollar- anlatmaktadır.
- ▶ Bu terimin doğal çevrenin aksi olarak kullanılması eğilimine rağmen ikisi arasındaki farklılık net değildir.
- ▶ Örneğin, tarım alanları ve konut alanları inşa edilmiş çevre olarak düşünülmesine rağmen onlar doğal çevrenin de önemli parçaları durumundadır.
- ▶ Çünkü inşa edilmiş çevrenin pek çok unsuru da sağlığı etkilemektedir.
- ▶ Örneğin, kimyasal madde üretimiyle ilgilenen bir fabrikadan yayılan toksinler o çevrede yaşıayanların sağlığını ciddi şekilde risk altında tutmaktadır. İnsanlar, sokaklarda yürümekte; havayı solumaktadır.

3 İnsan sağlığına ekolojik yaklaşımlar ve çevresel değişim

- ▶ İçinde yaşıadığımız toplumsal yapıyı teşkil eden beşeri davranış ve yapılanmalar ise sosyal çevreyi (social environment) oluşturmaktadır.
- ▶ Bu çevre, politik ve ekonomik çerçeveslerden beslenme zinciri ve toplumsal cinsiyete kadar uzanan kültürel normları da kapsamaktadır.

3 İnsan sağlığına ekolojik yaklaşımlar ve çevresel değişim

- ▶ Örneğin güç, pek çok düzeyde sosyal çevrede önemli bir role sahip olmaktadır.
- ▶ Hanehalkı büyüklüğü, cinsiyet rolleri sadece belli türlerde besinlerle beslenme üzerinde etkili olabilmektedir.
- ▶ Bu yüzden aile üyelerinin nasıl bir beslenme rejimine sahip olduğu önemlidir.
- ▶ Küresel ve bölgesel düzeylerde güç ilişkileri kimin arazi kullanım kararlarını kontrol edebileceğini belirleyerek böylece de hastalık örüntüleri ile beşeri çevre ve fiziksel çevre arasındaki etkileşimi dolaylı yoldan da olsa etkileyecektir.